

Деревягін О. О.

Харківський національний університет внутрішніх справ

Громович А. А.

Харківський національний університет внутрішніх справ

Кочин В. Д.

Харківський національний університет внутрішніх справ

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ ПІДРОЗДІЛАМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОРІЄНТИРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті здійснено комплексний аналіз організаційних та правових засад протидії кримінальним правопорушенням проти власності підрозділами кримінальної поліції в умовах воєнного стану. Оскільки війна докорінно змінює криміногенне середовище, зумовлюючи зростання кількості та ускладнення форм майнових злочинних схем, тому правоохоронна система стикається з новими викликами, що потребують адаптації організаційних і правових механізмів. У цьому контексті особливу увагу приділено протиправним практикам, які набувають поширення в умовах воєнного часу: привласненню гуманітарних вантажів, різноманітним шахрайським комбінаціям, незаконному заволодінню майном на деокупованих територіях, а також діянням, обумовленим специфікою забезпечення оборонних ресурсів.

Розглянуто зміни у кримінальному та процесуальному законодавстві, що посилюють відповідальність за злочини проти власності, але водночас породжують низку колізій та практичних труднощів у діяльності слідчих і оперативних підрозділів. На основі статистичних даних показано тенденції зниження рівня традиційних майнових злочинів завдяки превентивним заходам (посилене патрулювання, блокпости, комендантська година), проте окреслено поширення новітніх злочинних схем протиправного заволодіння майном, зокрема цифрових шахрайств та маніпуляцій, що виникають унаслідок масових переміщень населення.

Висвітлено успішні практики діяльності кримінальної поліції, що реалізуються у взаємодії з військовими та іншими силовими структурами. Серед них – формування мобільних загонів, організація спільного патрулювання деокупованих територій, а також робота спеціалізованих груп «Білий янгол», які забезпечують доставку медикаментів і гуманітарних вантажів цивільному населенню. Такі заходи підтверджують ефективність міжвідомчої співпраці та сприяють відновленню правопорядку в умовах воєнного часу.

Запропоновано комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію діяльності кримінальної поліції: адаптацію процесуальних норм для дистанційних дій, розробку відомчих інструкцій зі збору доказів із використанням БПЛА та цифрових технологій, формалізацію міжвідомчих алгоритмів взаємодії, стандартизовані чек-лісти для огляду місця події та унормування порядку вилучення електронних доказів. Реалізація цих заходів дозволить підвищити спроможність кримінальної поліції ефективно реагувати на злочини проти власності в умовах воєнного стану, мінімізувати втрати доказової бази та забезпечити дотримання процесуальних і правозахисних гарантій.

Ключові слова: воєнний стан, кримінальна поліція, кримінальні правопорушення, власність, оперативно-розшукова діяльність, доказування, електронні докази, міжвідомча взаємодія, нормативно-правове регулювання, превентивні заходи.

Постановка проблеми. Воєнний стан істотно трансформує криміногенну ситуацію в державі, формуючи унікальні за масштабом і характером умови, у яких правоохоронна система змушена

забезпечувати належний захист права власності. Внаслідок бойових дій, масових переміщень населення, руйнування інфраструктури, обмеження контролю над окремими територіями та зростання

економічної вразливості громадян, кількість і різноманітність кримінальних правопорушень проти власності зростає, а їхні форми набувають більш складного й організованого характеру. Привласнення гуманітарних вантажів, розгалужені шахрайські схеми, незаконне заволодіння майном на деокупованих територіях, а також правопорушення, що виникають у сфері забезпечення оборонних ресурсів, потребують специфічних підходів та високого рівня координації між підрозділами кримінальної поліції й іншими правоохоронними органами.

Проблема полягає в тому, що чинні організаційні моделі та теоретико-правові засади діяльності кримінальної поліції були сформовані переважно для умов мирного часу й не повною мірою відповідають викликам воєнного середовища. Значна частина нормативних актів не передбачає чітких механізмів реагування на кримінальні правопорушення проти власності у ситуаціях, коли доступ до місця події є небезпечним або обмеженим, коли процес збирання доказів ускладнюється нестабільністю безпекової обстановки. У таких умовах особливого значення набуває застосування оперативно-розшукової тактики, зокрема використання негласних методів отримання інформації, прихованого спостереження, контрольованих закупок та інших спеціальних заходів, що дозволяють компенсувати обмеженість традиційних слідчих дій. Водночас взаємодія з військовими формуваннями та органами місцевого самоврядування потребує спеціальної правової регламентації, яка б забезпечувала належну координацію та правові гарантії у сфері оперативно-розшукової діяльності.

Таким чином, виникає потреба у формуванні нових підходів до організації протидії кримінальним правопорушенням проти власності, що ґрунтуються на поєднанні практичних потреб правоохоронної діяльності, сучасних теоретико-правових орієнтирів та інструментарію оперативно-розшукової тактики. Наукове значення проблеми полягає у необхідності розвитку кримінально-правової та кримінологічної теорії в умовах воєнних трансформацій, зокрема у сфері дослідження негласних методів отримання інформації, прихованого спостереження та спеціальних оперативних комбінацій. Практична ж важливість визначається потребою забезпечити ефективні, правомірні та безпечні механізми роботи кримінальної поліції, які включають застосування оперативно-розшукових заходів для підвищення рівня захисту власності громадян і держави,

збереження доказової бази, своєчасне викриття злочинних схем та притягнення винних до відповідальності. Це дозволяє підтримувати правопорядок навіть у надзвичайно складних умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти протидії майновим злочинам у воєнний час відображені в нормативно-правових актах, звітах правоохоронних органів та працях вітчизняних і зарубіжних учених. Серед них варто відзначити дослідження М. Пазія [1], який надав кримінологічну характеристику крадіжок в умовах воєнного стану та запропонував комплекс запобіжних заходів; роботи О.М. та П.О. Крижановських [2], присвячені детермінантам зростання злочинам проти власності в умовах воєнного стану; а також праці О.М. Шармара і Л.М. Дробницької [3], що аналізують правові колізії та судову практику відповідальності за крадіжку майна під час воєнного стану. Важливим є й внесок В.В. Копчі [4], який розробив криміналістичну тактику розслідування крадіжок під час воєнного стану.

Разом із цими напрацюваннями особливого значення набувають дослідження фахівців у сфері оперативно-розшукової діяльності, адже саме вони забезпечують практичну реалізацію заходів протидії майновим злочинам у складних умовах воєнного стану.

У вітчизняній науці концептуальним питанням теорії і практики оперативно-розшукової діяльності за різні часи були присвячені розробки таких вчених, як Л.І. Аркуша, Б.І. Бараненко, Г.М. Бірюков, В.І. Василичук, О.О. Ганжа, М.Л. Грібов, В.В. Дараган, О.О. Деревягін, О.Ф. Долженков, В.П. Захаров, О.В. Кириченко, О.І. Козаченко, В.А. Некрасов, Д.Й. Никифорчук, С.В. Пеньков, С.І. Пічкурєнко, М.А. Погорецький, В.В. Редька, Е.В. Рижков, І.В. Сервецький, М.В. Стацак, В.Є. Тарасенко, І.А. Федчак, Д.М. Цехан, А.М. Ханькевич, В.В. Шендрік та ін.

Теоретичні та практичні надбання зазначених учених мають значний внесок у розбудову теорії та практики оперативно-розшукової діяльності, слугують підґрунтям для подальших наукових розвідок. Водночас низка актуальних проблем залишилася поза увагою дослідників і потребує глибшого осмислення в умовах воєнного стану, коли питання кримінально-правової охорони власності та ефективності оперативно-розшукових заходів у протидії майновим злочинам набувають особливої суспільної ваги та вимагають комплексного підходу до їх попередження й розслідування.

Постановка завдання. З огляду на актуальність проблеми та необхідність удосконалення правоохоронної діяльності в умовах сьогодення, метою статті є визначення концептуальних та теоретико-правових орієнтирів організації протидії кримінальним правопорушенням проти власності підрозділами кримінальної поліції в умовах воєнного стану, а також розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності цієї діяльності.

Виклад основного матеріалу. В умовах воєнного стану в Україні кримінальна поліція змушена діяти за особливих обставин: підвищеної небезпеки, руйнування інфраструктури та змін у законодавстві. З метою посилення відповідальності за майнові злочини у березні 2022 року внесено зміни до Кримінального кодексу, які доповнили статті про крадіжку, грабїж, розбій та інші злочини проти власності кваліфікуючою ознакою «вчинення в умовах воєнного (або надзвичайного) стану» [5]. Ця норма обтяжує покарання і віддзеркалює підвищену суспільну небезпеку таких правопорушень в час війни. Натомість правоохоронці констатують відсутність спеціалізованих методичних рекомендацій щодо розслідування майнових злочинів у зоні бойових дій: слідчі змушені адаптувати загальні процесуальні правила, часто спираючись на власний досвід та оперативні ініціативи. Окрім того, згідно з нормами Кримінального процесу в умовах воєнного стану змінено строки досудового розслідування (необмеженість строків, ст. 615 КПК) та порядок затримання військовозобов'язаних, що прямо впливає на роботу слідчих органів [6].

Аналіз динаміки злочинності за останні роки свідчить про поступову стабілізацію криміногенної ситуації завдяки адаптації правоохоронної системи до умов війни. Упродовж 2024 року слідчими Національної поліції до Єдиного реєстру досудових розслідувань було внесено відомості про 357,2 тис. кримінальних проваджень, що на 5% менше порівняно з показниками 2023 року (374,2 тис.). Таке загальне зниження рівня злочинності насамперед обумовлене суттєвим скороченням кількості майнових злочинів: випадків крадіжок поменшало на 32% (зниження з 82 тис. до 55,5 тис.), а шахрайств – на 21% (з 82,1 тис. до 64,7 тис.) [7, с. 12]. Ці показники, разом зі зменшенням незаконних заволодінь автотранспортом (з 2774 до 1496 випадків у порівнянні з початком вторгнення у 2023 році), свідчать про дієвість превентивних заходів. Збільшення кількості поліцейських патрулів до 7000, щільна мережа блок-

постів та режим комендантської години стали ефективними стримуючими факторами для криміналітету [8].

У воєнний час підрозділи кримінальної поліції змушені поєднувати традиційні методи розкриття злочинів із додатковими превентивними заходами. За підтримки військових адміністрацій та органів місцевої влади вони забезпечили розгортання системи відеоспостереження з аналітичними функціями. Нині в Україні діє понад 50 тис. камер, з яких близько 7,2 тис. обладнано програмами для розпізнавання облич, автомобільних номерів та інших об'єктів. Це суттєво підвищує результативність розслідувань майнових злочинів, дозволяючи оперативно ідентифікувати викрадачів транспортних засобів чи грабіжників.

Водночас саме підрозділи кримінальної поліції координують роботу з аналітичними даними та забезпечують інтеграцію результатів кримінального аналізу у практику протидії злочинності. Якщо у 2016 році кримінальний аналіз існував лише у форматі відділу, то станом на 2025 рік він трансформувався у повноцінний департамент із розгалуженою мережею управлінь в областях, новими відділами та секторами [9, с. 105]. Зростання чисельності співробітників цих структур дозволяє більш системно координувати діяльність і забезпечувати оперативний супровід слідчих дій.

Особливу роль у діяльності кримінальної поліції відіграє застосування OSINT-технологій, що дозволяють збирати й аналізувати інформацію з відкритих джерел – соціальних мереж, онлайн-платформ, публічних баз даних. Це дає змогу швидко встановлювати особи підозрюваних, відстежувати їхню активність та виявляти зв'язки між учасниками злочинних груп.

Показовим є те, що саме завдяки розширенню аналітичних можливостей та активному впровадженню OSINT-технологій структурні підрозділи кримінальної поліції у 2023 році зосередили зусилля на викритті організованих груп, які діяли у сфері майнових злочинів. Використання сучасних інструментів дозволило не лише оперативно встановлювати осіб підозрюваних та відстежувати їхню активність, а й системно документувати злочинну діяльність, забезпечуючи належну доказову базу. У підсумку це сприяло направленню до суду 87 обвинувальних актів проти організованих злочинних угруповань, що спеціалізувалися на кримінальних правопорушеннях проти власності [10].

Розслідування злочинів у зоні бойових дій супроводжується численними ускладненнями,

насамперед у сфері збору доказів. У деокупованих населених пунктах слідчі часто стикаються з масовим руйнуванням місць подій – знищеними або пошкодженими будівлями, торговельними закладами та іншими об'єктами інфраструктури, що унеможливує застосування стандартних методів судово-криміналістичної фіксації. Як наголосив заступник голови Національної поліції А. Небитов, «найскладніше для поліцейських після деокупації Київщини було зібрати всі докази і свідчення воєнних злочинів» [8].

Подібні труднощі виникають і при розслідуванні кримінальних правопорушень проти власності: документування фактів викрадення майна вимагає швидких виїздів на місця навіть під обстрілами, застосування криміналістів-експертів та гарантування безпеки слідчо-оперативних груп. Крім того, у прифронтових районах відсутність зв'язку та мінні загрози уповільнюють координацію слідчих дій і евакуацію потерпілих. Часто також є логістичні перепони: до багатьох населених пунктів тимчасово неможливо доставити екіпажі поліції, що погіршує оперативність реагування. Усе це призводить до ризику втрати речових доказів. Унаслідок згубного часу окупації відбувається змішування воєнної шкоди і кримінальних наслідків: розкрадене майно та сліди злочину потрібно ретельно розділяти.

Успішні практики свідчать, що ключовими інструментами у протидії злочинності та забезпеченні безпеки в умовах війни є тісна взаємодія поліції з військовими та іншими силовими структурами, а також адаптація процедур до специфічних реалій бойових дій. Так, на деокупованих територіях створюються спільні мобільні загони Національної поліції та Державної прикордонної служби для охорони державного кордону; поліцейські робочі групи «Білий янгол» здійснюють доставку медикаментів і продуктів цивільному населенню; патрульні підрозділи супроводжують стратегічні гуманітарні вантажі; вибухотехнічні служби проводять розмінування звільнених територій та знешкодження залишків ракет і боєприпасів [11, с. 2].

Такі підходи забезпечують безперервне виконання слідчих функцій навіть в екстремальних умовах воєнного часу. Ефективним організаційним рішенням стало переформатування роботи підрозділів кримінальної поліції з акцентом на мобільність та здатність діяти в умовах підвищеної небезпеки. З метою посилення контролю за криміногенною ситуацією у прифронтових регіонах впроваджуються нові тактичні моделі

патрулювання, чергування та оперативного реагування. Показовим прикладом є створення на Харківщині групи оперативного реагування, яка забезпечує максимально швидке реагування на події, що становлять загрозу життю, здоров'ю чи майну громадян, а також на будь-які порушення громадського порядку [11]. Важливим елементом діяльності кримінальної поліції залишається міжнародна координація: Національна поліція регулярно обмінюється досвідом та узгоджує дії з правоохоронними партнерами, що підтримують Україну у відновленні правопорядку.

Проведений аналіз дозволяє сформулювати пропозиції, спрямовані на удосконалення теоретико-правових та організаційних орієнтирів діяльності кримінальної поліції у сфері протидії кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану, серед яких:

1) *адаптація Кримінального процесуального кодексу України*. У сучасних умовах воєнного стану постає об'єктивна необхідність доктринального та нормативного переосмислення процесуальних механізмів, що забезпечують ефективність досудового розслідування. З огляду на масове руйнування об'єктів інфраструктури та обмежений доступ до місць подій, доцільним є розширення інструментарію слідчих (розшукових) дій за відсутності стандартних умов їх проведення. Йдеться, насамперед, про нормативне закріплення можливості дистанційних допитів та судових засідань із використанням захищених каналів відеоконференцзв'язку.

Стаття 615 КПК України вже містить положення щодо обов'язкової відеофіксації свідчень у воєнний час, однак потребує подальшої конкретизації та практичної імплементації. Це передбачає:

- створення стабільних і захищених каналів відеозв'язку;
- забезпечення належного технічного оснащення органів досудового розслідування;
- унормування порядку збереження та використання відеозаписів як процесуальних доказів.

Окремого доктринального осмислення потребує питання процесуальних строків у кримінальному провадженні. В умовах воєнного стану, коли проведення слідчих (розшукових) дій може бути об'єктивно унеможливлене через бойові дії чи недоступність території, доцільним є нормативне закріплення механізму їх автоматичного продовження. Такий підхід забезпечить баланс між гарантіями прав учасників процесу та реаліями воєнного часу, унеможливить формальне закриття

провадженнь через сплив строків та водночас створить правові умови для відновлення слідчих дій після забезпечення безпечного доступу або ухвали слідчого судді.

Можлива редакція нової норми КПК України: «У разі недоступності місця події внаслідок бойових дій строки досудового розслідування підлягають автоматичному продовженню до моменту забезпечення безпечного доступу або ухвали слідчого судді. Проведення процесуальних дій у таких умовах може здійснюватися дистанційно із застосуванням засобів відеоконференцв'язку, за умови обов'язкової відеофіксації та забезпечення захищеного збереження відповідних записів»;

2) *удосконалення методик збирання доказів.* В умовах воєнного стану та деокупованих територій особливої актуальності набуває питання стандартизації та правового унормування методик збирання доказів. Йдеться не лише про технічні аспекти, а й про забезпечення належної процесуальної легітимності отриманих матеріалів. З цією метою доцільним є розроблення та затвердження відомчих інструкцій, які б детально регламентували алгоритм роботи слідчих і оперативних підрозділів кримінальної поліції у прифронтових регіонах.

Такі інструкції мають включати:

– уніфіковані стандарти фото- та відеофіксації місць злочинів за різних умов (зокрема при недостатньому освітленні, наявності диму, шумових перешкод чи руйнувань інфраструктури);

– використання безпілотних літальних апаратів та реєстраторів геолокації для точного картографування доказів і прив'язки їх до місцевості;

– правила забезпечення ланцюга електронних доказів, що охоплюють оцінку метаданих, резервне копіювання, захист від несанкціонованого втручання та кібершпигунства.

З огляду на правову позицію Верховного Суду, відповідно до якої електронні дані можуть визнаватися доказами та кваліфікуються як документи [12], необхідним є унормування порядку їх вилучення з мобільних пристроїв та баз даних;

3) *співпраця з військовими та іншими службами.* В умовах воєнного стану ефективність протидії кримінальним правопорушенням проти власності значною мірою залежить від інтеграції діяльності кримінальної поліції з військовими формуваннями та іншими силовими структурами. Доцільно передбачити у відомчих інструкціях МВС чітке закріплення механізму створення спільних слідчо-оперативних груп із залученням

представників Збройних Сил України, Національної гвардії та інших служб. Такі групи мають діяти на основі міжвідомчих протоколів, що визначають порядок доступу до фронтних і деокупованих територій, узгодження маршрутів слідчих дій із планами оборони та взаємне інформування про бойові інциденти.

Практика спільного патрулювання північного кордону вже довела ефективність утворення зв'язаних підрозділів прикордонників і поліцейських для моніторингу деокупованих районів [7, с. 2]. Тому доцільно поширити цей досвід на інші регіони, формалізуючи його у вигляді єдиної моделі міжвідомчої взаємодії, яка забезпечить оперативність реагування та належний рівень доказового процесу.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що протидія кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану потребує комплексної та системної модернізації як нормативно-правових засад, так і організаційно-тактичних механізмів діяльності кримінальної поліції. Воєнні реалії докорінно трансформують класичні підходи до слідчої та оперативно-розшукової роботи, вимагаючи поєднання процесуальної гнучкості з технологічною інноваційністю, міжвідомчою координацією та інтеграцією сучасних аналітичних інструментів. Адаптація положень КПК України до екстремальних умов, закріплення можливості дистанційних слідчих дій і автоматичного продовження процесуальних строків, унормування порядку використання електронних доказів та їхнього захисту є ключовими напрямками правового забезпечення допустимості доказів у судовому процесі. Водночас практична ефективність діяльності кримінальної поліції залежить від стандартизації методик збирання доказів, застосування БПЛА та геолокаційних технологій, створення модульних чек-лістів огляду місця події, а також від формалізації міжвідомчих алгоритмів доступу й взаємодії зі Збройними Силами України, Національною гвардією та іншими службами.

Особливого значення набуває кримінальний аналіз як інструмент систематизації та інтерпретації даних, що дозволяє виявляти закономірності злочинної діяльності, прогнозувати ризики та оптимізувати використання оперативних ресурсів. У поєднанні з OSINT-технологіями (open-source intelligence) це створює новий рівень доказової бази, забезпечуючи інтеграцію відкритих даних, цифрових слідів та аналітичних моделей у процесуальну діяльність. Такий симбіоз класичних

методів ОРД і сучасних аналітичних інструментів формує підґрунтя для ефективної протидії кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану.

Отже, лише системне поєднання доктринальних положень, нормативних рішень, криміналіс-

тичних методик, інструментів кримінального аналізу та OSINT, а також міжвідомчої координації дозволить кримінальній поліції ефективно виконувати свої функції, забезпечуючи баланс між захистом прав громадян і вимогами національної безпеки.

Список літератури:

1. Пазій М. Кримінологічна характеристика крадіжок, що вчиняються в умовах воєнного стану : дис. ... д-ра філософії (або д-ра юрид. наук). Харків, 2023. URL: https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2023/12/Дисертація_Пазій.pdf (дата звернення: 11.12.2025).
2. Крижановський О. М., Крижановський П. О. Стратегії запобігання злочинам проти власності в умовах воєнного стану. *Academy Vision*. 2024. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwj20PG6zriRAxUPBxAIHcqWN-0QFnoECBsQAQ&url=https%3A%2F%2Facademy-vision.org%2Findex.php%2Fav%2Farticle%2Fdownload%2F1276%2F1164%2F1179&usg=AOvVaw1hJireHwcpGqKZOQB_g2x&ori=89978449 (дата звернення: 11.12.2025).
3. Шармар О. М., Дробницька Л. М. Правові аспекти відповідальності за крадіжку майна під час воєнного стану. 2025. URL: https://www.researchgate.net/publication/397623748_Criminal_liability_for_theft_of_property_under_martial_law_problematic_issues_of_retroactive_effect_in_the_time_of_the_Criminal_Code_of_Ukraine (дата звернення: 11.12.2025).
4. Копча В. В. Криміналістична характеристика щодо розслідування крадіжок під час воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 4. С. 224–228. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.3.32>.
5. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство : Закон України від 03.03.2022 № 2117-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2117-20#Text> (дата звернення: 12.12.2025).
6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI : станом на 1 серп. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 12.12.2025).
7. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2024 році. *Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/zvit-natsionalnoi-politsii-ukrainy-pro-rezultaty-roboty-u-2024-rotsi> (дата звернення: 12.12.2025).
8. «Найскладніше для поліцейських після деокупації Київщини було зібрати всі докази і свідчення воєнних злочинів», – інтерв'ю з заступником голови Нацполіції України Андрієм Небитовим. *Київщина 24/7*. URL: <https://kyivschina24.com/news/najskladnishe-dlya-policejskyh-pislya-deokupacziyi-kyuivshhyny-bulo-zibraty-vsi-dokazy-i-svidchennya-voennyh-zlochyniv-intervyu-z-zastupnykom-golovy-naczpolicziy/> (дата звернення: 12.12.2025).
9. Овсянюк Д. Становлення підрозділів кримінального аналізу Національної поліції України та вимоги до професійної компетентності аналітиків. *Реалізація філософії «intelligence-led policing» в системі кримінального аналізу Національної поліції України*. 2024. С. 105–112. URL: <https://doi.org/10.36486/978-966-2310-66-5-10> (дата звернення: 22.12.2025).
10. У 2023 році зросла ефективність розкриття поліцейськими тяжких та особливо тяжких злочинів – Андрій Небитов. *Національна поліція України*. URL: <https://npu.gov.ua/news/u-2023-rotsi-zroslo-efektyvnist-rozkryttia-politseiskymu-tiazhkykh-ta-osoblyvo-tiazhkykh-zlochyniv-andrii-niebytov> (дата звернення: 12.12.2025).
11. На Харківщині створено групу оперативного реагування: підрозділ вже почав свою роботу. *Головне управління Національної поліції в Харківській області*. URL: <https://hk.npu.gov.ua/news/na-kharkivshchyni-stvoreno-hrupu-operativnoho-reahuvannia-pidrozdil-vzhe-pochav-svoiu-robotu> (дата звернення: 12.12.2025).
12. Докази та доказування в кримінальному провадженні в умовах воєнного стану: суддя ВС розповіла про практику Верховного Суду. *ЮРЛІГА*. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/214529_dokazita-dokazuvannya-v-krimnalnomu-provazhenn-v-umovakh-vonnogo-stanu-suddya-vs-rozpovla-pro-praktiku-verkhovnoho-sudu (дата звернення: 12.12.2025).

Derevyagin O. O., Hromovych A. A., Kochyn V. D. ORGANIZATION OF COUNTERING CRIMINAL OFFENSES AGAINST PROPERTY BY CRIMINAL POLICE UNITS: CONCEPTUAL AND THEORETICAL-LEGAL GUIDELINES IN CONDITIONS OF MARTIAL LAW

In the article, a comprehensive analysis is carried out of the organizational and legal foundations of countering criminal offenses against property by criminal police units under martial law. Since war fundamentally transforms the criminogenic environment, leading to an increase in the number and complexity of property crime schemes, the law enforcement system faces new challenges that require adaptation of organizational and legal mechanisms. In this context, special attention is paid to unlawful practices that spread during wartime: misappropriation of humanitarian aid, various fraudulent schemes, illegal appropriation of property in de-occupied territories, as well as acts conditioned by the specifics of securing defense resources.

Changes in criminal and procedural legislation are examined, which strengthen liability for crimes against property but at the same time generate a number of conflicts and practical difficulties in the work of investigative and operational units. Based on statistical data, trends are shown indicating a decrease in the level of traditional property crimes due to preventive measures (enhanced patrolling, checkpoints, curfews), while the spread of new criminal schemes of unlawful appropriation of property is outlined, in particular digital fraud and manipulations arising from mass population movements.

Successful practices of criminal police activity implemented in cooperation with the military and other security structures are highlighted. Among them are the formation of mobile units, organization of joint patrolling of de-occupied territories, as well as the work of specialized "White Angel" groups that ensure the delivery of medicines and humanitarian aid to the civilian population. Such measures confirm the effectiveness of interagency cooperation and contribute to the restoration of law and order under wartime conditions.

A set of measures is proposed aimed at optimizing the activities of the criminal police: adaptation of procedural norms for remote actions, development of departmental instructions for evidence collection using UAVs and digital technologies, formalization of interagency interaction algorithms, standardized checklists for crime scene inspection, and regulation of the procedure for seizing electronic evidence. Implementation of these measures will enhance the capacity of the criminal police to effectively respond to property crimes under martial law, minimize losses of the evidentiary base, and ensure compliance with procedural and human rights guarantees.

Key words: *martial law, criminal police, criminal offenses, property, operational-search activity, evidence, electronic evidence, interagency cooperation, legal regulation, preventive measures.*

Дата першого надходження статті до видання: 12.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 26.12.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.12.2025